

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag

N:r 17 (280)

Fredagen den 28 april 1893.

6:te årg.

<p>Prenumerationspris pr år: Idun med Modetidning och kolorerade planscher ..... kr. 9:— Idun m. Modet. utan kol. pl. » 7: 50 Idun ensam ..... » 5:—</p>	<p>Byrå: Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr. (Aftonbladets hus.) Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 12—1. Allm. Telef. 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerspris 15 öre (lösn: endast för kompletteringar)</p>	<p>Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp-rad.</p>
--	---	--	--	--

Emma Bergh,
 född Forsström.

I vårt senaste nummer omnämnde vi i korthet, att ur tiden skördats en kvinna, kring hvars namn knyta sig ärofulla minnen från vår nationela konstns senare historia, och kring hvars personlighet mer än vanligt varma sympatier i vida kretsar rört sig. Den gamlas namn läses i dag öfver porträttbilden.

Vi ha väl alla mer eller mindre tänkt oss in uti, huru en dag, tecknad blott i dess yttre konturer, kan vara bilden utaf ett helt människolif. Särskildt efterlämnar minnet af en solljus sommardag vid aftonens inbrott, när det pulserande lifvet tystnat, när vår inre så väl som yttre människa söker välbehöflig hvila, en känsla af välbehag, frid och harmoni; vi följa då gärna hvarje bortdöende stråle, som har så mycket att säga oss om sitt dagsarbete, vi följa den småningom inträdande skymningen, belyst utaf aftonrodnadens varma, gåtfulla skimmer, till dess natten kommer, väntad, men dock öfverraskande, då vi måste sluta ögat till för lifvet i all dess fångslande, bindande

makt. På samma sätt följa vi äfven en älskad varelses hela lif, där den djupa, sanna, verkliga kärleken slagit fasta rötter.

Tänk blott på en moders outtröttliga omsorg om sitt barn, och tänk på det motsatta förhållandet, när barnet växt upp till medvetande af moderns uppoffrande kärleksarbete och sedan småningom under årens lopp får i någon mån återgälda den stora skulden, dela icke endast glädjen, utan äfven smärtan, till dess att de kanske gråna tillsammans och barnet blir den bärande, stödd af moderns kärlek, hopp och förtröstan.

I dessa tider, då det sjuder i alla ådror af verksamhetsbegär, omdanningslust, frihetssträfvan o. s. v. och så ytterst få vilja erkänna, att det gifves något stort uti stillheten, kan det göra godt att någon gång hvila blicken vid en stark ande, luttrad uti erfarenhetens smältugn, och som gått därutur frigjord, omdanad, i det sista full af verksamhetslust, full af lifsintressen och dock alltid stilla för hans vilja, som utpekar den väg vi skola tillryggalägga.

Blott den, som känner sin svaghet, är stark.

W. F. SWEDELIUS.

Just en sådan bild vilja vi framställa för våra läsarinor.

Fru Emma Bergh föddes den 6:te februari 1809 på ön S:t Barthelemy, som då var en svensk koloni, och där hennes fader, magister Johan Erik Forsström, var pastor och på samma gång guvernementsläkare. Hennes moder, Johanna Beata Ekerman, dog redan på hösten 1809, och det följande året ingick fadern nytt äktenskap med Petronella Elisabeth Robertson, med hvilken han hade flere barn, bland dem dottern Hulda, sedermera gift med professor C. G. Mosander. År 1815 återvände pastor Forsström med sin familj till Sverige efter att under vägen hafva gjort ett längre uppehåll i Holland, hans andra hustrus fädernesland. 1817 blef han kyrkoherde och sedermera prost i Munktorp (Vesterås stift), där han stannade till sin död, 1824.

Redan vid 16 års ålder blef Emma Forsström gift med kommissionären i Stockholms järnväg Severin Bergh, således i mångens öga alltför tidigt bunden, men hon förstod, att andens frigörelse ej mycket beror på emancipationens framsteg, och hennes lifliga, varmhjärtade själ lefde sig in uti de nya intressen, som nu omgäfvade henne; och de rika anlag i konstnärligt och andra hänseenden, hvilka genom hennes tidiga giftermål ej hunnit utvecklas så, som de annars skulle gjort, meddelade sig nu till den barnskara, som snart tog hennes tid och krafter i anspråk. Denna barnskara utgjordes af fyra söner och två döttrar, af hvilka sistnämnda den ena dock dog redan vid sju års ålder. Den äldste sonen, grosshandlaren Severin Bergh, öfvertog vid faderns död, 1846, dennes affär, den andre sonen var den berömde landskapsmålaren professor Edvard Bergh. Nya profningar väntade emellertid den älskande modern; icke nog med att dotter och make frånryckts henne, utan hon måste äfven se, huru hennes fyra söner inom jämförelsevis kort tid hemkallades, och nu återstod endast den yngsta dottern, Hulda, hvilken det blef förunnadt att intill sista ögonblicket under sällsynt ömsesidigt förtroende och hängifvenhet följa sin moder. Barnbarn och barnbarnsbarn hade under tiden växt upp — en sonson är vår framstående porträttmålare Richard Bergh — och för alla telningar, som skjutit fram kring den åldriga, men friska stammen, har alltid samma oförminskade intresse funnits. Fru Emma Bergh afsomnade stilla den 17 dennes.

Det finnes s. k. älskvärda personer i tusental uti världen, men om vi pejla djupet, få vi snart se, att icke alla därför äro värda att älskas. Den sanna älskvärdheten visar sig helt visst där, hvarest, trots vinterns snö på hjässan, ung och gammal i den åldrigas närhet känna något ungt och varmt genomströmma sina ådror. Så var det här. Hon var ung i ålderdomen, därför att hennes själ hade ett högre umgänge, hon var ödmjuk, därför att hon hade känt och erkänt en högre makt än hennes egen, och hon var glad, därför att hoppet ännu aldrig svikit!

Hennes minne är kärt för alla, som i mer eller mindre mån fått göra bekantskap med den lifliga gamla, som hade sinnet öppet för allt hvad lifvet bjöd af frågor för dagen så-

väl i politiska som sociala ämnen, litteratur, konst m. m., och dock hjärtat inåtvändt mot det högre mål, som för henne var och förblef lifvets viktigaste tanke.

Månet stort verk väger mindre i vågskålen vid det sista, stora proftet än detta — den ödmjuka och stilla förnöjsamheten efter lifvets långa, heta strid.

En riddarsaga.

*Nu ligger boken sluten på mitt bord,
hvori jag läst den gamla riddarsagan,
och i mitt öra ljuda ännu ord
med klang af vapen, segerrop och klagan.*

*Jag hör, hur krigstrumpeten smattrar gällt,
jag ser de döde rida fram till striden,
och framför mig, med hjälmoisiret fäldt,
står vålnaden af den förgångna tiden.*

*Men åter dödens tystnad kring mig rå,
och då jag lyfter det förgångnas galler,
en okänd kvinnobild jag skåda får,
på hvilken sagans hela skimmer faller.*

*Och nu det synes mig, att det var hon
som, fastän aldrig nämnd, i allt sig röjde,
som gaf åt sagan innebörd och ton
och ensam lefvande i minnet dröjde.*

*Af seklers djupa tystnad från mig skild,
hon öfver grafsten dock mig räcker handen,
på riddarskölden ser jag hennes bild
och hennes saga ristad in i randen.*

*Och samma kärlek, som i riddarbragd
med lifvets starka låga en gång brunnit,
förborgad än i dessa ord är lagd,
och genom tiderna dess röst mig hunnit.*

*Du gamla riddarsaga på mitt bord,
hvad nyfödd skönhet nu för mig du gömmer,
du talar till mig lifvets varma ord,
och äfven jag om riddarbragder drömmar!*

Tor Hedberg.

Kvinnomöten.

Det hade icke varit min afsikt att taga till orda eller ingripa i den sak, som här skall antydast. Men då jag hört den sedliga indignation, som nu synes hafva gripit en stor del af vårt folk, misstydast och missförstås, äfven af kvinnor, har jag trott det vara på sin plats att i den tidning, som företrädesvis räknas vara kvinnornas egen,

yttra några ord till försvar för dem, som uppträd i detta, hvilket väl kan sägas vara en lifsfråga för samhället i sin helhet, om och kvinnorna mest blifva lidande därpå.

Den första invändning man får höra är vanligen den, att det är »obegripligt», att kvinnor känna sig uppfordrade att offentlig framträda och lägga hand vid något sådant som osedlighetens motarbetande. Men vore det icke mera att förundra sig öfver, om de de icke gjorde det? Om de med lugn kunde tänka sig sina män, sina bröder, sina söner dagligen och stundligen utsatta för sinnesretande frestelser, som möta dem öfverallt och i sådant öfverflöd, att det bästa hem, den vaksammaste moder ofta nog står maktlös emot allt detta?

Kan det verkligen förundra någon, att när vi se och höra — och nästan hvarje tidningsnummer berättar oss något dylikt — huru män och ynglingar gå under, formligen uppslukas i de uppjagade lidelsernas flod, eller, om de ryckas därutur, genom hela lifvet måste bära med sig ett skuldbelastadt samvete, en usel och bruten kroppshydd, ett vanäradt namn, kan det verkligen förundra någon, att kvinnorna då ej uthärda att sitta stilla, med händerna i kors, utan gripas af ångest, springa upp och uppgifva ett skärande förtviflans skri? Jag tror icke det. Jag tror, att den, som närmare besinnar saken, icke skall en gång till påminna: »Kvinnan tige i församlingen!» utan snarare säga: »Tigen icke!» Stigen upp på taken och ropen ut öfver allt folket och skrien allt upp till himmelen: detta är synd, synd, synd!»

Kom ej och säg mig, att det är onödigt, obehöfligt att kvinnor antaga sig sedlighetens sak! Eller att de böra med tystnad åse allt elände, sluta ögonen till och säga: det passar oss icke att tala eller tänka härpå!

Men det passar ganska väl, att kvinnorna i sin famn och sitt hjärta gifva plats åt den uslaste libertin, att de stå stilla och se sina söner, sina män och bröder andligen besudlas och neddragas, kroppsligen förfalla och under hustruns och mödrarnas ögon blifva till en ruin af de kraftfulla och dugande medborgare, som fosterlandet så väl behöfver och har så god rätt att fordra. Det passar ju mycket väl? Åtminstone har jag aldrig hört, att det skall åligga oss att finna sådant opassande.

Måhända blifver detta, att kvinnorna själfva beslutat uppträda i kampen mot den farligaste fienden till deras och till hela vårt folks lycka, på åtskilliga håll förhånadt och förlöjligadt, men det bör dock ej afskräcka oss, ty utan tvifvel skall det en gång visa sig, att vi kanske ej varit så föraktliga bundsförvanter åt de män, som syfta till samma mål som vi.

Ty det finnes — låtom oss med glädje och tacksamhet frambära detta — det finnes många bland männen, som insett och inse, att sedligheten måste värnas. Oskulden är en ömtålig blomma; om giftiga vindar andas därpå, faller hon vissnad till jorden; kommer en storm, brytes hon lätt; hon måste skyddas. Och sedligheten är ett folks oskuld, som icke får utsättas för råa och hänsynslösa anfall; sedligheten bör hafva stöd och skydd. Det

är gifvet att detta stöd och skydd böra finnas i folkmedvetandet, i upplyst förstånd och förädladt hjärta hos individen, i redbar vandel och upphöjda sedebegrepp hos nationen. Men då erfarenheten visar, att det onda beständigt måste bekämpas, förhindras att angripa det goda, så följer häraf, att de, som älska det goda — här sedligheten, måste icke blott beskydda och understödja det, utan ock angripa och bekämpa det onda — här osedligheten.

Och när männen uppträda till sedlighetens värn och försvar, till osedlighetens angripande och utrotande, skulle då kvinnorna sitta stilla och säga: »Det rör oss inte!»

Bort det!

Det är meningen med kvinnornas senaste arbete i sedlighetens intresse, med våra möten i anledning af den bekanta motionen i sedlighetsfrågan, som brukspatron Tamm ingifvit, att vi vilja gifva tillkänna, hurusom vi alltför väl inse behovet af kraftiga åtgärder till osedlighetens hämmande, och att vi vilja göra allt på oss ankommer, göra vårt bästa för att understödja de ädla bemödanden, som göras i detta syfte. Detta är hvad vi mena med våra opinionsyttringar.

Den närmaste invändningen är: huru kunna kvinnor vilja befatta sig med den kännedom om osedligheten, som ofta måste följa med arbetet för sedligheten? Ack, här blir ej fråga om hvad man vill, utan om hvad man bör, hvad man måste. Om det ock skall ske med tårar, så måste det likväl ske. Jag har hört, att de finnas, som ej räkna för rof att tillvita oss orena bevekelsegrunder, som mena att vi finna ett vederstyggligt nöje i att rota i den uselhet, som eljes för oss vore fördold. Det är min tröst, att de, som så tala, icke själfva tro på hvad de säga, eljes vore deras påstående en nedrighet, den man ej kan tilltro någon annan än den, som är nog olycklig att aldrig bland släkt och vänner hafva räknat en hederlig och dydig kvinna. Antagligen säges sådant mera för att misskreditera själfva arbetet i sedlighetens intresse än dem, som företaga detta arbete. Men det är i alla fall, om det ock sker endast af tanklöshet, ett oförlåtligt lättsinne af den, som yttrar sig så. Han förolämpar på så sätt i yttersta grad moder, syster, maka, hvarje kvinna, som står honom nära, äfven om hon ej med sitt minsta finger bidrager att aflyfta osedlighetens börda från samhället. Ty hvem kan tro annat, än att han från deras karaktär hämtar stöd för sina omdömen.

Och den som så talar, så dömer, fåga vet han om den ångest, den smärta och fasa, som gripa så mångt hjärta vid blott en blick på randen af den afgrund, bredvid hvilken vi ovetande vandra. Föga vet han om de hårda själsstrider, som måste utkämpas, innan en hederlig kvinna förmår besegra sin motvilja mot att ens vidröra den styggelse, för hvilken man ganska bekvämt kan sluta sina ögon, så länge det gäller andra, andras barn, andras söner och döttrar, och vi själfva få sitta i fred, trygga och stolta i medvetandet om vår och våra närmastes oskuld. Men för mången, som så suttit, säker och själfviskt lugn, har olyckans stormväg brutit in med makt och en räddande hand förgäfvat blifvit sökt och anropad.

Slutligen vill jag i denna sak blott erinra om, att äfven det onda kan behandlas på ett nobelt sätt, äfven en ömtålig sak framställas så att intet öra såras därpå, intet hjärtas frid störes. Den enda personliga erfarenhet, den som skrifver dessa rader häruti kan återropa,

är Upsalamötet, och att där icke yttrades ett enda ord, som ej den skäraste oskuld med lugn kunnat åhöra, det skola alla där närvarande kvinnor kunna intyga. För innehållet af de i motionen berörda lagparagraferna och däri föreslagna ändringar redogjordes blott i så måtto, att förbättringarnas syfte blef för de åhörande någorlunda klart. Förhandlingarna utgjordes för öfrigt af tvänne föredrag, hvilka en Upsalatidning beteckar sålunda: »Det ena en tilltalande och sakrik utveckling af ämnet »kvinnans värnplikt i hemmet», det andra en den älskligaste framställning af hvad som bör förstås med hjärtats renhet. Föredragen, båda hållna i en ädel och synnerligen tilltalande stil, buro allt igenom en varm och innerlig prägel och tycktes på det djupaste gripa de uppmärksamma åhörarna.»

Ännu en anmärkning måste bemötas, den nämligen (ofta framställd, äfven den): huru kunna kvinnorna veta, att så mycken uselhet finnes till, att varitéföreställningarna äro så demoraliserande, att oanständiga skrifter och bilder utbjudas och läsas? Och vore det icke mera fint, mera kvinnligt att ignorera allt detta, att lämna åt männen att afhjälpa och förhindra allt dylikt ondt?

Ja, detta sista är just hvad vi gjort. Vi hederliga, sedliga kvinnor, vi hafva blundat och fördragit i — ja, låt oss säga i adertonhundra år, för att icke taga till för mycket, och hvar äro vi nu? Huru långt hafva männen kommit på sedlighetens väg, och hvart hafva de fört oss? Därhän att det bästa vi kunna göra är att ignorera osedligheten — tills dess ohyggliga spetelska bryter fram, måhända inom vår egen dörr!

Och då beror detta icke på, att det ej funnits män, som kämpat för sedligheten, utan därpå att kvinnorna ej fullt förstått värdet af deras arbete och icke nog bjudit till att understödja det. Och det är detta, som nu skall blifva annorlunda.

Hvad nu angår det ofta framkastade: huru kunna kvinnorna veta allt detta om osedlighetens utbredande? skulle jag vilja besvara den frågan med en annan: huru skola de kunna undgå att få veta det? Nästan hvarje tidningsblad meddelar nya tillägg till osedlighetens meritlista. Äktenskapsbrott, barnamord och andra rysligheter höra ju till nyheterna för dagen; åtalade skrifter, hilkas titlar tydligt angifva deras beskaffenhet, omnämnas tidt och ofta; skolgossar relegeras för lastbarheter, för hvilka vuxne män skulle blygas; de fallna kvinnornas antal tillväxer i förfärande mängd, och för tillfredsställandet af usla lidelser och ett orent njutningsbegär tillgripas de mest vanhedrande medel, stöld, förfalskningar, rån och till och med mord. Man skulle ju vara både döf och blind för att icke bemärka allt detta, och man behöfver sannerligen ej vara initierad i lastens och osedlighetens värsta yttringar för att förstå, att här är stor fara å färde och snar hjälp af nöden.

Den viktigaste invändning vi hafva att bemöta är denna: hvart viljen I komma med detta. Odlaren sår på en förhoppning — så göra ock vi; han väntar växten af Herren, som gifver regnet och låter solen lysa — så göra ock vi. Allt människoverk är ofullkomligt, och all skörd af det utsädda kornet är oviss, men vilja vi något skörda, måste vi dock så. Närmare uppgifvet hoppas vi af våra möten och vårt arbete icke någon omedelbar följd, ehuruval det torde hända, att några därpå drifvas till direkt arbete i sed-

lighetens tjänst, men vi hoppas, att genom dessa bearbetningar sedlighetskänslan i allmänhet skall höjas och befästas, så att vi blifva allt flere, som ropa om hjälp och skydd, icke blott för oss, men också och framför allt för våra söner, för kommande släkten, för vårt folk, för vårt land. Ty det lär väl ej kunna nekas, att sedligheten uppehåller ett folk, och att det som dömer till undergång, det är moralens förslappande och osedlighetens öfverhandtagande. Sedlighet gifver kraft och mod; osedlighet skapar fege uslingar och fosterlandsförrädare — därom gifver oss historien vittnesbörd nog.

Ve oss därför, om vi gå fäfänga på torget och glömma, att äfven vår försummelse, vår likgiltighet och vår pliktförgätenhet skola en gång inskrifvas på historiens blad, skrivas med blod och tårar, där vårt folks undergång blifver upptecknad.

Mathilda Langlet.

»Det är hälsosamt.»

Arbetet.

Det är hälsosamt att hålla rätta jämnvikten mellan andligt och kroppsligt arbete. På ett flere timmars tankearbete borde städse följa en kraftig kroppsmotion. Därigenom sluppe man alla de krämpor och den klagan, som man så dagligdags möter hos »insittare».

Det är hälsosamt att undvika nattarbete, försävidt ens lefnadsställning icke nödvändigt tvingar därtill. Att byta natten i dag och dagen i natt kan aldrig vara bra.

Det är hälsosamt att vid arbete inomhus alltid få ljuset från vänstra sidan.

Det är hälsosamt att i skymningen undvika hvarje arbete, som frestar på ögonen.

Det är hälsosamt att undvika läsning långt in på natten. Det är lika skadligt för ögon som nerver.

Det är hälsosamt att förse såväl arbetsrum som verkstäder med ständigt frisk och god luft. Hvad som gäller för boningsrummen, gäller i ännu högre grad för det rum, i hvilket man utför andligt eller kroppsligt arbete. En flitig luftväxling blir här rent af en lifsfråga.

Det är hälsosamt att om aftnarne undvika uppegående lektyr och sysselsättningar. De störa lätt natron.

Det är hälsosamt att vid allt arbete bibehålla en så rak ställning som möjligt. Genom böjdt sittande eller stående lider bröstet.

Det är hälsosamt att vid arbete vid ljus förse lampen med en blå skärm. Den blåa färgen är angenämast för ögat.

Det är hälsosamt och rådligt att, i fall af närsynthet, bära efter ögats synkraft lämpade glasögon. Den stora ansträngningen för närsynta att se något, som i själfva verket ligger för långt från deras ögon, kan endast vara skadligt för synnerven.

Det är hälsosamt att till sittplats välja trä- eller rottingmöbler, ej stoppade. De senare, ehuruval bekvämare än de förra, hindra icke oväsentligt kroppens utdunstning.

Det är hälsosamt att efter tungt muskelarbete unna kroppen en tillräcklig hvila. För kroppsarbetaren blir själsarbete, för den lärde kroppsarbeten ej sällan en vederkvickelse. Öfverhufvud måste man säga, att möjligast största omväxling ej blott höjer lifvets behag, utan ock inverkar fördelaktigt på lifskraften.

Ollis nya kläder.

Han är det mest förtrollande på jorden,» sade fröken Astrid; det var Olli hon menade, och Olli var tre år gammal, glad och skygg som en liten otämd fågelunge och fast som en bronsstaty, med sin mammas blyga min, när någon såg på honom, och litet af sin pappas liffulla artistuppsyn, när han var för sig själf. Det var inte dumt för en målare att rå om Olli, och fröken Astrid hade fått öga på honom, när han stod inne bland blåklint och vallmostänglar på den soliga åkerrenen, som hans pappa var i färd med att taga skizzer af. Det hade icke behöfts mer än denna glimt af hans gula lockhufvud, för att hon skulle bli ohjälpligt betagen i honom, och så fort hon sedan såg skymten af den blårandiga blusen, var hon färdig att sätta efter honom, tills Olli räddade sig på det fridlysta område, som öppnade sig för honom bakom den rankiga grinden till den lilla trädgårdstjappan, där ett stort stånd solrosor blommade till fröjd för pappa och en sång med grönsaker gjorde mamma bekymmer. Men när hon en vacker dag fått fatt i honom midt för den röda grinden och afskurit hvarje möjlighet till flykt, gaf hon sig god tid att lägga sin beundran i dagen och nypa honom i bronskinden och köra fingrarna igenom lockhåret och säga honom, att han var den härligaste unge, som gick i två skor. Olli stod mycket allvarsam och mycket oberörd, tills hon fick den goda ingifvelsen att fråga honom, om de skulle dansa, och han sade: »Ja.» Men att ta' Olli om handlederna och svänga honom rundt, det var detsamma som att få se honom le; tänderna lyste bakom de små läpparna som hvita kärnor inne i en liten frisk röd frukt, och det kom en grop midt i den lilla bronsshakan. Olli sjöng, och Olli stampade takten med ett sådant eftertryck, att hans små fasta knän spände ut hälen på strumporna och två knappar, som måtte ha suttit mycket lös, dansade ur tröjan. »Mer, tant, mer,» bad han; han kunde inte stanna, den lilla strupen var så full med sång, som om den suttit i en fågelhals, och det for så mycket danslust ner i fötterna. »Olli,» kallade en röst inifrån den lilla röda stugan, men när ingen Olli kom, visade sig en lång slank kvinnofigur i dörröppningen och försvann igen efter ett ögonblick. »Olli,» lät det återigen denna gång inifrån förstugan, »det är middag, Olli.» Det var ingen annan råd än att tant Astrid fick dansa fram till dörren med honom, och så kom det sig, att hon fick göra bekanskap med den tafattaste och mest förtjusande kvinna hon någonsin sett. Ollis mamma behöfde ingenting säga, hon behöfde bara bli röd öfver det smala, hvita ansiktet och se upp med de blyga ögonen för att vinna Astrid.

»Nej, sannerligen om jag förtänker honom, att han tog henne,» sade hon för sig själf, när hon vändt ryggen åt den röda stugan; — det var ingen hemlighet i den lilla villakolonien, där hon bodde, att artisten Bäck gift sig med en modell, och det fanns godt om folk, som beklagade honom. Olli gick ju som en trasvarg med stora hål på armbågen, och de där blårandiga kläderna — det fanns väl inte en människa, som kunde påminna sig att ha sett dem rena. Men en dag kommo de i såplut; fröken Astrid kunde inte låta bli att stanna framför den röda grinden, då hon såg Ollis mamma stå böjd öfver tvättbunken, medan Ollis pappa satt och målade

under artistparasollet och Olli själf låg längst borta i ett hörn af den soliga trädgårdstjappan och öste sin systers förkläde fullt af sand.

»Olli, jag känner inte igen dig. Skall du inte komma och hälsa på tant?»

«Ah — fröken — han ser så ut så . . .» Ollis mamma rodnade och strök håret ur pannan med en tafatt rörelse af den bara, hvita armen . . . »Jag visste inte, hvad jag skulle sätta på honom. Han får ha en af Jeannes kjolar, medan jag tvättar . . . de här . . .» Det var något så ljufvligt öfver henne som hon stod där, ljus och blyg, med ett hvitt stycke tyg knutet öfver håret och dessa förlägna mjuka rörelser, att fröken Astrid kunde tagit henne i famn, men i stället kastade hon sig på knä framför Olli och höll honom rakt ut framför sig: Han var ju härlig — härlig. Hvilken förlust för könet, att han inte blef född att gå i kjol. Var det roligt att vara flicka, säg Olli?

Han såg allvarsamt på henne: »Olli är en gosse, för mamma sa' det. Olli har byxor, som ä' i tvätten.»

»Han menar, det är bara en tidsfråga, när han blir insatt i sina naturliga rättigheter,» skrattade hans far och drog sin son i kjolen: »Kom hit får jag titta på dig. Han är målerisk, hvad, pysen?»

»Härlig,» sade fröken Astrid ännu en gång, litet frånvarande. Hon hvälfde en stor plan i sitt stilla sinne: hon tänkte sy kläder åt Olli. Och som hon var en ung dam, som inte brukade tveka så särdeles länge, innan hon satte sina idéer i verket, så gick hon direkt att skaffa sig mönster — icke hos sin gifta syster: hon hade bara en flicka — utan hos doktorinnan Rönning, som hade fem pojkar och var husmor ända ut i fingerspetsarna. Astrid visste aldrig, hvad hon skulle säga doktorinnan; nu var det i den lyckliga känslan af att hon ändtligen hade ett förnuftigt ord att komma med som hon bad att få låna lille Svens sjömanskostym.

Svens sjömanskostym?

Ja. Hon tyckte det var en så utmärkt modell, och hon ämnade sy kläder åt lille Olli.

Nå, det kunde då behövas, det var synd och skam, så modern lät honom gå, men hvad kunde man begära af en människa, som inte gjort annat än suttit modell i hela sitt lif.

Åh, hon var så praktisk, vet doktorinnan, hon tvättade och hon lagade maten, och med allt detta var hon en lefvande dikt. Hon kunde inte sätta en gryta på elden, utan att det blef poetiskt, så förtjusande var hon bara hon rörde sig. Och pojken var lik henne, det var därför Astrid tyckte så mycket om honom. Hon var inte hälften så svag för sin systerdotter. Blomman af de barnliga dygderna: småförnuftigheten och det rena förklädet och sparbössan var något, som i allmänhet lämnade henne kall.

Hon var inte väl färdig med doktorinnan, förrän hon gick hem och anföll sin mamma: den där gamla regnkappan, som hängde till ingen nytta i garderoben, den ville hon ha. Hon skulle sy något. Åhja, detta var ingenting för Elisabeth att lägga sig i — Elisabeth var den gifta system — Astrid kunde så innerligt väl reda sig på egen hand. Ingen fick komma i närheten af henne eller så mycket som se åt hvad hon gjorde. Hon låg öfver matsalsbordet som en stor ljusröd manet och mätte och beräknade. Så tog hon till saxen med en djärfhet, som riktigt gjorde godt.

Hon var inte så dum, som de trodde därhemma, både mamma och Elisabeth. Vänta — de skulle bara få se.

Hvad i all världen var det för ett filantropiskt ryck, som kommit öfver Astrid? Hennes båda bröder ställde sig på hvar sin sida om henne, men hon såg inte åt någon af dem. Filantropiskt ryck! Hon förstod sig icke mer på filantropi än på att blåsa klarinet. Det var då rågot hon sett sig led på — folk, som trodde de gjort en sådan välgärning, när de stickat ett halft dussin strumpor åt några barnungar, och dessa stackare, som skulle tacka och tacka . . .

Hon sydde för sin egen hjärtans glädjes skull, hon, Astrid. De här kläderna, det var det enda roliga i lifvet; det gick icke två minuter, utan att hon bredde ut dem på bordet eller höll upp dem i luften och beundrade dem. Det var icke ett snitt på dem, som hon icke svärmade för, icke ett styng, som hon icke älskade. Det var den kvinnliga husflitens apoteos, den djärfva företagsamhetens segerpalm och först och sist en kärleksförklaring till Olli och Ollis mamma.

»Här ä' de,» sade hon strålande, när hon stod innanför den röda grinden med sitt verk — hans kläder, som han får af mig.»

»Kära fröken — det är aldeles för mycket. Olli kom nu skall du profva.»

Olli stod midt på gången, ljuslockig och storögd — som stöpt inne i sin lilla slitna tröja; den solbrända handen höll hårdt i ett snöre, som han bundit om benet på ruinen af en trähäst.

»Olli, kom! Ser du, hvad du får af tant, Olli!» Astrid höll byxorna i den ena handen och blusen i den andra; det sken af henne: »Nu skall Olli ta' dem på sig, och så skall Olli säga: tack snälla tant för att tant sytt så vackra kläder.»

»Ja, det skall Olli säga. Olli skall tacka tanten riktigt vackert.» Hans mamma böjde sig ned öfver honom och drog upp hans små solkiga strumpor: rodnaden steg henne upp i pannan, och den stora tunga ljusa hårknuten lossnade och gled litet åt sidan. Tant tog henne om hufvudet med båda händerna och sade henne, hur söt hon var, och så hjälptes de åt med Olli. »Fru Bäck — nej, se bara så de sitta på honom. De här kläderna, det är det första riktiga jag sytt i hela mitt lif. Jag har klippt dem och tagit hvartenda styng på dem . . . Säg nu, om jag inte är skicklig!»

Det var en entusiasm, som nästan smittade den blyga artistfrun: »Jo visst — visst är fröken Astrid skicklig. Om jag bara kunde sy så där bra ändå, så skulle jag vara så lycklig.» Herr Bäck skulle fram och se på kläderna, och han skulle beundra dem; tant gaf sig icke med mindre, än hon fått beröm af själfve skraddaren, som rådde om stugan, och så tog hon Olli med sig; hon skulle visa honom för »dem därnere», familjerna i villakolonien. Olli följde, lydig och en smula bortkommen. Tant sköt honom in på föräldrarnes veranda: »Här är han i sina nya kläder,» sade hon. Pappa titade på honom, och mamma vände honom åt alla sidor: det måste hon då säga, att hennes flicka hade hedrat sig. Hade Olli nu tackat den snälla tanten? Riktigt vackert? Var det säkert det? Stackars unge — han hade väl aldrig varit så snygg förr?

»Olli har en ren skjorta på, som Olli fått af mamma, för Olli skulle vara fin,» sade han.

Alla de stora människorna skrattade. Han

såg på dem med skumma förnärmade barna-ögon, och så lyfte tant Astrid honom från golvet och bar honom uppför trappan: hon skulle gå och förkrossa Elisabeth. »Du,» ropade hon redan i dörren, »här skall du få se honom i hans nya kläder, som han har fått af mig!»

Nej, kom han i sina nya kläder! Fru Elisabeth synade honom mycket noga; hennes lilla dotter stod och höll henne i kjolen och upprepade som ett lydigt eko: »Det är hans kläder, som han har fått af tant.»

»Det är ju riktigt din gosse, Astrid. Har du en gång börjat, så får du väl göra honom snygg från topp till tå —»

Olli stod och såg ned åt sig: »Strumporna ä' Ollis, och skorna ä' Ollis, och Olli ä' mammas gosse, för mamma sa' det.»

»Vill du inte alls vara tants gosse, såg Olli?» frågade Astrid med ögonen på blusen; han traskade före henne, hon kom långsamt efter — nu skulle han visas för jungfrurna nere i köket. Kokerskan slog ihop händerna, och husjungfrun lyfte honom upp på bordet.

»Åh, så vackra kläder!»

»Har Olli tackat?»

»Det skall Olli göra.»

Trearingen såg rådvill från den ena till den andra och så ned på sin blus: »Tack, snäl... la kläder... Olli vet inte!» utbrast han och satte sina små knutna händer för ögonen, ond på de andra och ond på sig själf.

Var han inte det vackraste på jorden? Astrid kysste de små knytnävarne och tog dem sakta bort från ögonen. Nu skulle Olli vara snäll och rar, så skulle de gå bort och visa sig för tant Rönning, som bodde i det där stora gula huset med lille Sven.

Men Olli stannade midt i backen och såg på tant: »Olli har varit snäll,» sade han ur djupet af sitt uttröttade lilla hjärta. »Olli kan inte tacka mera — — — och Olli vill aldrig ha några kläder af tanten mer.»

Jane Gernandt.

En kvinnogåfva och ett kungatack.

I dessa dagar, då öfver hela vårt land en stark nationel strömning till försvarets förmån går fram och hög som låg täfla om offren för fäderneslandets sak, kan det ju vara af intresse att erinra, huru svenska kvinnors hjärtelag fordomsfria varit detsamma. Under krigsåret 1790 skänkte så t. ex. kvinnorna i den då ännu svenska staden Åbo till flottans förstärkning en fullt utrustad loggert med 16 kanoner och 50 mans besättning. I anledning häraf aflät konung Gustaf III följande skrivelse till landshöfding von Glan:

Gustaf med Guds nåde etc.

Vi hafva i dag erhållit Eder underdåniga skrivelse af den 10 innevarande, hvaruti I lämnat Oss underrättelse om det tillbud af en loggert, dragande sexton kanoner och 50 mans besättning, som fruntimmerna i Åbo af ofrälse stånden gjort till Vår och rikets tjänst, och hvilken redan skall vara i fullkomligen färdigt stånd samt afseglad till Vår örlogsflotta, som under Vår kärälskeliga Herr Broders, Hans Kongl. Höghet Hertigens af Södermanland befäl, kryssar i Finska viken.

Ut i en tidpunkt då fäderneslandet varit omgifvet af de största faror, och då en och samma anda af sann och upplyst patriotism synes hafva uppedat alla stånd och klasser af nationen, hafva Vi sett de mest utmärkta prof på de ädlaste tänkesätt; men det var förbehållet af ofrälse fruntimmerna i Åbo att gifva första exemplet af en medborgerlighet, hvilken man ej är van att alltid finna inom deras kön, men som, då den fram-

Pristagarinnan i Iduns »Chicagotäffling»,

fröken Stina Bengtsson.

Ja, så han I då henne här, ärade läsarinor, den mycket omtalade och afundade unga damen, som slagit Eder alla — och de »otäcka herrarne» med — i den stora fosterlandstäfflingen och som första segervinnarska afgått med högsta priset! Allt sedan hennes namn offentliggjordes i Idun, ha vi dagligen bestormats med böner, muntliga som skriftliga, på prosa och vers, att bringa hennes bild. Själftva ha vi mer än gärna gått till mötes — och äfven fröken Bengtsson har till sist fått lof att låta sina blygsamma betänkligheter ge vika inför så mycket vänligt intresse.

Fröken Bengtsson är en intagande ung dam, och hennes person ger omedelbart ett lifligt intryck af den vakna intelligens, hvarom hennes »fosterlandslista» äfven vittnar. Alla personalia har hon undanbedt sig — ty hon »har ju alls intet märkvärdigt gjort» — och vi få därför hörsamlingen inskränka oss till de korta upplysningar, som för öfrigt redan utsilat genom den dagliga pressen, att hon är skånska till börden, från »Klippan», att hennes far är postiljon, och att hon fått en mycket vårdad uppfostran, hvars frukter hon nu tillgodogör för de unga elever, hon har under sin vård som guvernant i en officersfamilj i hufvudstaden.

ställes till efterföljd genom deras efterdömen, vinner på en gång både mera behag och styrka. Vi uppdraga Eder att förklara dessa fruntimmer Vårt utmärkt nådiga välbehag öfver det offentliga bevis af medborgerlighet de ådagalagt vid detta tillfälle, och som varit Oss så mycket mera behagligt att erfara, som Vi fått underrättelsen därom kort efter att hafva vunnit en fullkomlig och ärorik seger öfver en stor del af fiendens skärgårdsflotta på reddan af Fredrikshamn. I ett land där fruntimmer gifvas, som äro upplifvade af sådana tänkesätt, är den ära krigsmannen förvärfvar på stridens fält dubbelt kostbar, ty han är säker att vinna uppmuntran och bifall af det kön, som är skapadt att belöna honom. Vi hafva orsak att fagna Oss öfver att regera ett folk, hvaribland det ej är sällsynt att finna exempel af upplysning och patriotism, som skulle hafva hedrat de ädlaste af fortidens nationer. Vi befalla Eder Gud allsmäktig etc.

Amphion till ankars vid Svensksund den 20 Maj 1790.

GUSTAF.

J. A. Ehrenström.

Våren i sjukrummet.

Ändtligen börjar det dock se ut, som om äfven denna vinter skulle få en ända. Bistert har det varit, men desto härligare skall det nog bli, när våren på allvar gör sitt intåg och släpper bäckarna lös, lockar skogens fåglar till jublande sång, kläder hassel och björk i en ung, frisk grönska och ängen i doftande blomsterskrud. Hvad lifvet ändå är skönt.

Men den stackars sjuklingen, som ligger instängd i sitt rum och ej får följa med ut i skog och mark och njuta af allt detta, dubbelt tunga bli för honom då saknaden och längtan. Solen skiner så varmt in genom hans fönster och talar om för honom, att därute är det vår och lif och lust, men hur det växer och blommar och sorlar och sjunger, det får han blott veta genom hörsagor och en eller annan grön kvist eller blomsterbukett, som bans anhöriga och vänner ha med sig, då de komma hem med rosiga kinder och glänsande ögon från sin tur ut i backarna och hagen.

Och dock är det så lätt att ta hem litet växande, lefvande, verklig natur, äfven för honom att se på. Det blir ju blott en liten miniatyrbild, men det blir dock en bit vår, som skall glädja honom kanske nästan lika mycket som en promenad i det fria gläder dem, som äga hälsa och styrka att njuta af en sådan.

Se här, hur det skall göras!

Tag med dig några vänner och ett par rymliga korgar samt en liten botanistspade eller dylikt och gå ut en vacker dag i närmaste hage. Låt också din bror följa med, om han är något mera hemma i botaniken än du själf och kanske kan säga dig, hvar du säkrast har att söka de lämpligaste växterna. Och så se dig omkring bara!

Snart finner du några sippor, både blå och hvita, värlok (Gagea), konvaljer, den myskdoftande Adoxa, den lilla »värälsklungen» Draba, violer, kattfötter, korskål (Ficaria), stenbräcken (Saxifraga), harsyra (Oxalis), små Sedum-tufvor, jordfräva (Glechoma) och annat smått, som kan passa. Större växter är icke skäl att bry sig om, då de väl i och för sig kunna vara vackra, men dock störa harmonien i det som komma skall. Vågar du dig ner åt kärret, så finner du kanske »gullpudran» (Chrysosplenium), Drosera och annat smått och godt. Sök så upp i någon skogsback Luzula (en gräsart med stora bladrosetter), små starrarter och dylikt grönt samt bland stenar och vid klippor någon liten ormbunke, helst den vackra Cystopteris. Alla dessa växter upptagas med en lagom jordklimp, så att rötterna icke rubbas eller skadas, och lassas i korgarna. Det blir nog en tung börda, om man skall ha alltsammans, men det behöfver icke tagas på en gång. Du kan ta hem dem och lägga i förråd, om du så vill. På hemvägen söker du upp litet växande mossa på stenar och på marken, men det får icke vara sådan där tjock och yfvig skogsmossa, utan de mindre sorter, som knappt äro en tum höga, och som ligga i tunna skifvor, hvilka lätt lossna från stenarne. Dessa skifvor dragas loss i större bitar och läggas så, att de ej smutas med jord.

När ni så äro hemma med er skörd, så letar du rätt på några grunda lådor eller korgar, skaffar litet lös jord och börjar plantera. Ingen ordning, endast smak! Man stoppar ned tufvorna om hvarannat, fyller mellanrummen med jord och ser till, att de komma någorlunda i jämnhöjd. Kan du få tag i några vackra stenskärfvor, kan du sticka dem emellan här och där bland ormbunkarna och gräsen. Planteringen göres för öfrigt så, att jordytan icke når upp till korgens eller lådans kant, ty nu, sedan den är färdig, skall den fina mossan läggas på öfverallt, där jorden är synlig. Mosskifvorna styckas i småbitar, som passa att lägga mellan växterna och stenskärfvorna, och så har man den allra vackraste matta, som skiftar i det finaste grönt, gult och rött.

Nu kan man gå in och bjuda sjuklingen på »våren».

Den är nog icke af lång varaktighet, en sådan plantering; högst ett par veckor håller den sig vacker, men om ett par veckor kan du göra en ny.

Det är en fördel med dylika »konstföremål», att de aldrig bli gamla. Så länge man har dem, så tycker man om dem, och när man får en ny, så tycker man också om den, så länge den varar, och saknar den, sedan den förvisnat. Jag undrar om detsamma kan sägas om något annat glädjämne. En tafla, som man är så förtjust i, när man får den, att man »aldrig kan se sig mått på den», den tittar man icke åt på årat, sedan den väl fått sin plats på väggen och fått hänga där en vederbörlig tid, sutte den också midt för ens näsa.

Med något större omkostnader och litet mer besvär kan man åstadkomma någonting ännu mer storartadt, t. ex. en hel skogsbacke med en insjö. Denna bör ha sin plats framför ett ledigt fönster. Man låter förfärdiga en låda af trä, upptagande hela fönstrets bredd. Framsidan, d. v. s. den mot fönstret ställda sidan, göres 10 cm. hög, baksidan 20 cm. Botten bör göras sluttande åt midten, så att det vid vattningen afrinnande vattnet kan uppsamlas i en därunder anbragt bleckrännna. »Sjön» bildas af en vattentät låda af galvaniserad zinkplåt, 15 cm hög, 60 cm lång och 25 cm bred; en långsida göres af glas, och en öppning af motsvarande storlek göres i baksidan på den stora trälådan. Då emellertid sjöarna i naturen sällan ha en fullt regelbunden fyrkantig form, låter man förfärdiga ett tunnt trälock, passande till zinklådan, och i detta lock utskäres en öppning af oregelbunden form efter behag, så att »stränderna» få en tilltalande gestaltning. Zinklådan inredes nu till ett akvarium med botten af lera och grus, stenar, vattenväxter, fiskar, vattenödlor, snäckor, skalbaggar. Vill man ha noggrannare besked om, hur ett sådant akvarium skall bildas och skötas, kan man väl i närmaste bokhandel finna någon handbok i ämnet. Akvariet inpassas sedan framför den i trälådan gjorda öppningen, genom hvilken man har en fri och tilltalande utsikt öfver lifvet därnere i vattnets värld. Sedan sker planteringen i den stora lådan efter samma grunder som förut angifvits för de mindre »naturparkerna» i korg eller låda. Sjöstränderna kunna lämpligen bildas med klippor och mossa, och för öfrigt anbringas på passande ställen stenar och stubbar. En och annan enbuske och björk eller gran hör naturligtvis också till, men då det vore svårt att finna rotade exemplar af tjänlig storlek, kan man godt sticka ned afskurna toppar och grenar. De hålla sig nog friska, så länge blomningen varar hos blomsterväxterna, och kunna för öfrigt när som helst ersättas med nya. En sandad gångstig, ledande genom anläggningen, kan förhöja effekten. Tänk om oss ytterligare en större fågelbur, byggd öfver det hela, och dess vackra innevägnare jublande sin vår, så hade vi ju hela naturen inflyttad i boniogsrummet till lust och glädje för både frisk och sjuk. Tyvärr veta dock fåglarne alltför snart att gifva den inbudande gräs- eller mossattan och de späda blomstren ett nästan för naturligt utseende. Det är nog tryggare att hålla dem på vederbörligt afstånd.

Hvad man äter i Spanien.

För Idun af C. H. E. R—y.

Då man efter en längre vistelse i utlandet återvänder till Sverige, frapperas man ovillkorligen af mångt och mycket här hemma, som man förr aldrig märkt. Den som t. ex. återvänder till Sverige direkt från Spanien, kan ej undgå att förvåna sig öfver den både kraftiga och smakliga svenska maten och beundra den skicklighet, hvarmed de svenska matmödrarna sntingen själfva laga eller också öfvervaka och leda dess tillredning. Sverige är ju liksom Spanien ett fattigt land, och förhållandena i de båda länderna likna hvarandra i flere afseenden än man skulle tro, men huru ojämförligt öfverlägsen den spanska framstår ej den svenska matmodern; då man ser, hur hon genom insikt och praktisk duglighet gör så mycket af de små resurser, som bjudas här uppe i vår kalla nord.

Kanske kunde det intressera Iduns läsarrinnor att höra litet i detalj om lefnadsättet i Spanien och om den spanska kokkonsten, ja, det kunde kanske inte heller skada att få höra, hur måttligt, rent af tarfligt man lefver i detta land, i många afseenden lika fattigt, om ej fattigare, än vårt eget. Säkert är, att skillnaden på den föda, som där förtäres, är både till kvantitet och kvalitet så stor, att den skulle komma mången svensk husmoder att häpnande undra, hurudana de

män äro beskaffade, som underkasta sig en sådan diet och hafva så små kulinäriska fordringar. Visst är att klimatförhållanden till en del förklara denna skillnad, men också endast till en del. I norra Spanien, som är ett bergland, likasom i de mycket högt belägna provinserna i de mellersta delarne af halfön är klimatet vintertiden ganska bistert och våren nästan lika kall och sen som hos oss, hvarför magen också kräver en närande och värmande föda. Den spanska lättjefullheten, hvarom man ju redan som barn läser i geografin, märker man ej heller någonting af i dessa trakter, hvars befolkning tvärtom är både arbetsam och trägen. Att den ock kan berömma sig af måttlighet och sparsamhet i mat och dryck länder den till stor heder och gör, att man kan framhålla den som ett efterföljansvärdt exempel för vårt svenska folk.

Den nationella spanska frukosten består af chokolad, hvilken antingen serveras på sängen eller framsättes på en särskild liten bricka för hvar person på matsalsbordet. Numera händer det nog någon gång, att en främling blir erbjuden café au lait — »à la francesa», men erfarenheten lär honom snart att tacksam af böja förslaget, då den mjölk, som därtill serveras, oftast är getmjölk och gifver kaffet en högst obehaglig smak. Äfven chokoladen förekommer till en början långt ifrån god tillfölje däraf, att den starkt kryddas med kanel i stället för vanilj, men härvid, som vid så mycket annat i Spanien, får utländingen så småningom vänja sig. Vanligen slutar man med att föredraga den spanska chokoladen framför den fransyska. Den tillagas i en särskild liten lerkruka (i stället för grytor och pannor nyttjas i Spanien lerkärl), i hvilken en pinne med tvänne små rörliga hjul eller trissor hastigt kringvrides, och tjocknar till en stadig gröt, hvilken slås upp i särskilda små chokoladkoppor utan tefat. Det ser ej mycket ut, och en främling kunde lätt tro, att hans aptit icke skulle tillfredsställas af en dylik frukost, men af egen erfarenhet kan jag försäkra, att den är lika mättande som närande, och äter man blott tillräckligt med bröd till, står man sig godt till half ett eller ett, då middagen är färdig. Är man klen, är det mycket brukligt att vid elfvatiden dricka en kopp buljong. Det spanska brödet lär vara det mest närande i hela Europa, om man får tro spanjorerna själfva. Sant är, att det hvete, som växer på de milda, förträffligt odlade fälten i de fruktbara, intill Portugal gränsande delarne af Kastilien, är det bästa i Europa. Brödet formas till stora runda bullar af ett, två, tre eller ännu flere skålpunds vikt. Skorpan är slät och guldgul, men mycket hård, det inre består af en tät, mjuk och tämligen smaklös massa af en egendomlig hvit färg, som man icke ser hos brödet i England eller Frankrike. Otvilfvelaktigt utgör detta bröd en mycket närande huvudbeståndsdel af hela nationens föda. Till chokoladkoppen får man nu ett par skifvor af detta bröd, hvilka redan ute i köket bli skurna i smala strimlor. Med tillhjälp af dessa — ty en tesked vankas ej — doppas och äter man nu så godt man kan och torkar med den sista omsorgsfullt ur sin lilla kopp, på det att intet må förfaras. Är man i en större stad med fransk bagare, kan det hända, att man som läckerhet blir bjuden på ett litet franskt bröd, eller också hämtar jungfrun hos en gumma i närmaste gathörn s. k. »buñuelos». Gumman sitter där sedan tidigt på morgonen med en

panna kokande flott på sin lilla koleld och en skål smet bredvid sig och serverar de förbigående sitt kokheta bakverk. För en kopparslant fyller hon på ett par minuter den tallrik jungfrun medför, och denna kommer springande tillbaka med doppet ännu varmt och skört. Ofvanpå chokoladkoppen är det vanligt att dricka ett större glas vatten, hvaruti man upplöst en s. k. »azucarillo», som köpes hos sockerbagaren efter vikt. Den består af ägghvitor och socker slagna till ett hårdt skum och tillsatta med några droppar citronsaft, och gifver åt vattnet en svag lemonsmaak. Med vattenglaset följer en tesked att röra om med och en liten hvit serviett att torka fingrarna, på sedan man lyckats äta sin gröt. Chokolad är en sådan nationalrätt i Spanien, att det för en husmor motsvarar kaffet här hemma, och den årliga utgiften därför är ganska stor, då man betänker, att chokoladkrukan kommer på lika lätt och lika ofta som kaffepannan här hemma, såväl vid besök och festliga tillfällen som klockan fyra alla eftermiddagar. Läkarna varna äfven mot ett omätligt bruk däraf, hvilket hos många skadligt inverkar på magen. Man ser chokoladfabriker i liten eller stor skala i hvar tredje hus ungefär och kan genom fönstren observera, huru arbetarne, sittande på golvet, på marmorskifvor krossa den bruna och oljiga massan med järncylindrar. Sparsamma husmödrar köpa vanligen tvänne sorter chokolad — finare för familjen och tarfligare för tjänarne, och det finnes hus, där man rent af för att ställa det så billigt som möjligt inköper kakaobönan som råvara och tillkallar en arbetare, som förtjänar sitt uppehälle genom att gå ur hus och i hus med sin handkvarn och andra verktyg och mot dagpenning bereder chokoladförrådet för månaden, hvartill husmodern framlämnar bönor, socker och kanel. Kaffe drickes i allmänhet blott i små kvantiteter som café noir efter middagen eller på kaféerna, och te användes endast i sjukdomsfall som medikament, då det anses mycket välgörande. Det är också utan undantag så dåligt och har en så stark hösmak, att man bör vara bra sjuk, innan man bekvämar sig att intaga dekokten.

Tidigt på morgonen kommer slaktargossen eller slaktarflickan till hvarje spanskt hem och medför på en bricka af flätadt vide, snarlik ett större korglock, stycken af oxkött af olika storlek och pris, vanligen ganska godt och mörkt, då betesmarkerna i många delar af Spanien äro goda och boskapen storväxt och vacker. Husets tjänarinna mottager det för familjen afsedda stycket, ser till, att det ej är dåligt vikt, och sätter genast på middagen, i det hon lägger det i en efter familjens storlek afpassad kruka. Det hör till den goda ordningen att »pucheron», som den kallas, kommer på temligen tidigt på dagen — vanligen mellan åtta och nio på morgonen — och får stå och sakta koka hela förmiddagen, så att soppan må blifva så stark och välsmakande som möjligt. Den vikt som fästes vid att elden under krukan oafbrutet underhålls och att fettets ordentligt afskummas, förstår man däraf, att matmodren anser det för sin första plikt att ideligen påminna sin tjänarinna härom och mången gång anser sig nödsakad att själf åtaga sig saken. Men så är det icke blott middagens huvudrätt, utan middagen själf, den krukan innehåller, och den måste därför skötas efter spanska kokkonstens alla regler! Ja, hvad skulle väl de svenska matmödrarna säga om all middagsmat, söndag som hvardag, reducerades

till en enda liten »puchero», om allt stekande och kokande inahberades och en anspråkslös »pot-du-feu» toge dess plats — nog skulle det spara dem mycket bekymmer besvär och kostnad alltid! Men de svenske herrarne — hvad skulle de väl säga? Säkert blefve det dem svårt nog att finna sig uti en dylik enkel enformighet! Med denna anspråkslösa middag hålla dock i Spanien både hög och låg med högst obetydliga variationer till godo, dag ut och dag in, året om och hela lifvet igenom. Till och med i rika aristokratiska och millionärshus, där franska kockar hållas, börjar middagsmåltiden med soppa och soppkött — man skulle visst annars tro, att man förverkat all rättighet till namnet spanjor och begått högförräderi mot fäderneslandet.

(Forts. o. slut i nästa n.r.)

Ur notisboken.

Vår kronprinsessa i Rom. Kronprinsessans hälsotillstånd är, enligt de senast ingångna underrättelserna, ganska tillfredsställande. Den enskilda våning i Palazzo Vaccari, som hon bebod, lämpar sig särdeles väl för det mer tillbakadragna lif, som hennes hälsa betingar. Kronprinsessan deltog icke i festligheterna för det italienska konungaparets silfverbröllop, som firades förliden lördag. Hon studerar med stort intresse fornlämningsarna, som hon besöker under docenten Wides ledning, men undviker de kalla museerna och kyrkorna, gör dagligen långa promenader, men går aldrig ut efter solnedgången, utan mottager då i audiens eller till middagen en del af de personer, som anmält sig. Doktor Munthe, som är anställd som hennes läkare under vistelsen i Italien, öfvervakar med all noggrannhet att all försiktighet iakttagas.

*

I lifvets afton. Nittio år fyllde den 19 dennes grevinnan *Fredrique Snoilsky*, bosatt i Karlskrona och änka efter kommandörkapten Gustaf Snoilsky — skalden Karl Snoilskys farbror — hvilken afled 1844. Den vördnadsvärda gamla äger ännu sina själsförmögenheter i oförminskad grad i behåll. På födelsedagen uppvaktades den gamla af många vänner i Karlskrona, hvarjämte talrika lyckönskningar i bref och telegram under dagens lopp ingingo från å andra orter boende släktingar och vänner.

*

Fru Elna Tenow höll förliden fredag föredrag härstädes »om läkare och läkaransvar», i Arbetaresföreningens stora sal, hvilket hade lockat så många åhörare, som lokalen lämpligen kunde rymma. Det var i sin helhet af den art, att de talrikt samlade medlemmarne af vår läkarekår väl ej med alledeles oblandade känslor mottogo densamma.

Föreläsarinnan framhöll, hur vid hvarje sjukdom läkaren verkade suggtestivt, och att han mer än han gör borde beakta detta faktum. I stället för att som nu inveckla sjukdomen för att efter dess besegrande kunna framhålla vetenskapens glans, borde han verka som människa. »Läkaren är nu en yrkesman, som lever på sitt yrke och vill lefva på bästa sätt.» Det vore bättre att gifva hygieniska råd i hälsovårdsläran än att briljera med lyckade kurer.

*

En kvinnlig karavanledare. Några förmögna svenskar i Amerika ha fallit på den idén att till Chicago-utställningen inbjuda ett större sällskap dalfolk och lappar, hvilka i sina vackra, färgrika nationaldräkter utan tvifvel komma på denna täflingsfest för alla jordens nationer med heder representera folklivet i »midnattssolens land». Karavanen får en kvinnlig ledare. Detta uppdrag har erbjudits att fröken *Agnes Bosæus*, dotter till borgmästaren R. Bosæus i Arboga, och fröken Bosæus har mottagit uppdraget. Fröken Bosæus, som är född i Leksand, har afrest till Falun, där hela resällskapet samlas, och så går karavanens färd till Trondhem och därifrån med ångare öfver hafvet.

**Carl Johansons
Möblerings-Affär,**
45 Drottninggatan 45, 1 och 2 tr.

Teater och musik.

K. Operan har under den teatervecka, som förlutit, sedan Idun senast utkom, ej utan framgång återupptagit *Meybeers* stora opera *Profeten*, hvilken på halfannat decennium ej uppförts å svensk scen. Om än man icke kan undgå att numera i ett och annat finna dess musik föråldrad, verkar den dock ännu genom sin pompösa kraft och genom de inströdda partier af ovanskligare skönhetsvärde, som den onekligen äger. Den Scribeska libretton har då tagit vida djupare intryck af tidens tand och förefaller en modern åskådare delvis rent af parodisk; men den präktiga sceniska utstyrelsen, som godt harmonierar med den på effekten anlagda musiken, bär äfven här öfver mycket och försonar påtagligen den mindre anspråksfulla kritiken.

Hr *Ödmann* ådagalägger som Johan af Leyden en erkännansvärd energi både i spel och sång, och i de stora numren får han verkligen något af hjältetenorens masskraft och klang in i sitt föredrag. Hans mask var äfven lyckad, och rikligt bifall lönade hans uppträdande. Fröken *Hallgren* som *Bertha* gaf ett nytt bevis på, att operan en gång bör kunna ha något att vänta af denna sängerska, om blott i *tid* hennes stämma får nödig skolning. *Fidès* parti var synnerligen lämpadt för fröken *Almati*, som både i vokalt och dramatiskt hänseende förstod att gifva sin prestation den s. k. stora stilens bredd, här väl på sin plats. *Vederöparnes* och *Oberthals* mindre roller sköttes ock med förstånd, och vi kunna som totalomdöme beteckna repriserna med betyget: bland de mera lyckade, som gjorts på senare tider.

K. Dramatiska teatern gifver i dag, fredag, till förmån för de k. teaternes pensionsinrättning, för första gången »*Emilia Galotti*», sorgespel i fem akter af *Lessing*, fri öfversättning af N. P. Samma pjäs gifves äfven om lördag och söndag.

Fru Jungstedt-Lindens sedan gammalt stadgade popularitet hos hufvudstadens musikpublik hade naturligtvis ej förfelat att till hennes konsert i tisdags afton å Musikaliska akademien samla en talrik och med bifall frikostig åhörarskara. Hennes djupa och varma altstämma är ock af en mindre vanlig färgning. Bland de nu föredragna numren tilltalade synnerligen *Durantes* duo, den vackra skotska folkvisan, *Brahms* eldiga zigenarduett och framför allt den gamla »*Per Svinaherde*», som utfördes med en eldande kraft och äfven måste biseras. Fru *Sterky* delade hyllningen, särskildt för sitt framförande af ett par sånger af *Délibes*, och herr *Lemon* föredrog ett par visor af sin lärare, professor *Hallström*, som själf med utsökt smak skötte ackompanjementet. Vidare bjöds på *Beethovens* serenadtrio — hrr *Nordqvist*, *Zetterqvist* och *Neruda* — samt harpsolo af hr *Lang*. Samtliga de framstående artisternas namn borga för det förstklassiga utförande, som gjorde denna konsert till en af säsongens intressantaste.

Adalbert von Goldschmidt är en tysk kompositör, som i sitt hemlands musikalska kretsar väckt mycken och häftig diskussion, särdeles för sina större verk, operan »*Helianthus*» och ett s. k. konsertdrama »*Gåa*», hvilka delat »kännarne» i skarpa förkättrare, som vilja fränkänna hr G. all förtjänst, och öfverdrifna beundrare, hvilka höja honom till skyarna och än högre som en veritabel musikens *Messias*. Herr *Goldschmidt* har tagit det praktiskt tidsenliga partiet att engagera en god sängerska i fröken *Polna* från Hamburg, och så gifva sig ut på en internationel konsertturné, därvid uppförande endast sina egna kompositioner. På detta vis menar han kunna skaffa sig ett vad till en vidsträckt och opartisk publik.

Nu har turen kommit till Stockholm, och på tvänne sångsoaréer under den gångna veckan har man fått stifta den omtvistade maëstrons bekantskap. Sanningen visade sig nu som oftast ligga ungefär midt emellan de ytterliga öfverdrifterna: hr *Goldschmidt* är utan tvifvel en kompositör med både uppfinningsrikhet och smak, men af någon djupare originalitet förmärkas få spår. Det pikanta och graciösa tolkar han bäst; när djupsinigheten och rufvandtet öfver världssmärtan söka tränga sig fram, kan man ej fria sig från intrycket, att de »gå igen», och man nickar bekant åt gubben *Wagner*. Fröken *Polnas* mäterliga subrettsång, mäktig den läckraste nyansering och lekfull grace, bidrog ej heller så litet att stadga den på bifall frikostiga publikens åsikt, att sådana små pärlor som »*Tanzreim*», »*Vogelnest*», »*Nelken*» och

»*Es regnet*» äro de mest äkta smyckena af hr *Goldschmidt*s konst.

Filharmoniska sällskapet gifver i morgon sin tredje abonnementskonsert för säsongen i Musikaliska akademien. Bland nyheter på programmet må påpekas August Södermans efterlämnade konsertdikt »*Signe lill's färd*», för soli och kör med ackompanjemang. Soli utföras af fröken *Sigröd Hallgren* samt hrr *Lundqvist* och C. A. Söderman. Sällskapet blandade kör sjunger vidare bland annat ett par nya a-cappellasånger, »*Höstbilder*», af A. M. Myrberg, samt tvänne med intresse motsedda körer ur *Max Zengers* »*Forngrekiska sångcykel*». Den hittills här ökande *Zenger* är professor i München och ledare af sångsällskapet *Vocalquartett* därstädes. Dessutom utföres *J. Brahms*' kvintett op. 115 för klarinet och sträckkvartett af dir. J. Kjellberg och *Aulinska* kvartetten.

En lärarinnas roman.

En svensk kulturbild,
tecknad på verklighetens grund för Idun
af
Algot Sandberg.

(Forts.)

Nå, den förklarngen var då ganska sökt, men Kerstin märkte det icke, och hur Axel Filén talade, kände hon sig småningom lugnare. Men hon kunde dock icke få den där trettiotåriga prästdottern riktigt ur tankarna.

Hos skollärare Eriksson blef hon mycket hjärtligt emottagen. Han själf var en reslig man med stort, ramsvalt skägg och svärmiska ögon, hans hustru en stilla, blid kvinna.

Vid aftonmåltiden kom man att tala om förhållanden i församlingen. Eriksson beklagade sig mycket öfver prosten.

»Han är en så världslig man,» sade han, »och jag sörjer öfver, att vi skola ha en sådan Herrens tjänare. På ett par år har han inte satt sin fot i kyrkan — han tål inte vid luften där, påstår han. Men han har aldrig ondt af tobaksröken och toddyngorna hemma i prästgården, när han har sina spelkalas. Och de ha blifvit allt vanligare nu, sedan den nya kandidaten kom hit. Han skall vara en sådan öfvergångare med kortlapparna, har jag hört. De måtte få lära sig sådant i Upsala.»

Så kom det fram, att Eriksson legat mycket i delo med prosten, till och med erhållit varning af skolrådet.

»Hvarför?»

»Jo, ser fröken, gudaktigheten är icke stor här i församlingen, och den som lärt sig älska Herren och hans ord, kan detta icke annat än smärta. Därför ansåg jag mig för att följa den gode herdens maning att föda de små lam, som blifvit anförtrödda åt mig, böra någon gång samla barnen till bönestunder kring Guds ord, och där lärde jag dem att i all enfald utgjuta sitt hjärta för den himmelske fadren. Och när jag hade tid, samlade jag både gamla och unga i skolans till gemensam andakt. Det där upptogs inte väl; jag tillsades att sluta upp med mit förbehavande, och då jag förklarade, att jag ansåg mig mera böra lyda Gud än människor, fann man på allt möjligt för att trakassera mig, och en vacker dag fick jag min skrapa af skolrådet. Jag klagade hos högvördiga domkapitlet, men fick orätt, och just i går fick jag underrättelse om, att kungl. majestät varit af samma mening som konsistorium. Men det gläder mig, att jag får lida för Herrens skull. Och nu fröken, innan ni går till hvila, skola vi gemensamt bedja vår käre himmelske fader, att han hjälper och styrker er till det, som i morgon förestår er.»

Och skolläraren och hans hustru, som nästan andäktigt lyssnat till mannen, och äfven Kerstin föllo på knä, och i en brinnande böna anropade han Gud om kraft och nåd för den unga lärarinnan och det värf, som förestod henne.

TIONDE KAPITLET.

Dagen därpå försiggick profvet. Prosten Thorell, en lång, mager, hvithårig gubbe, var naturligtvis närvarande, likaså skolrådets samtliga ledamöter och en god del af de mera framstående församlingsmedlemmarne. Kerstin kände sig ängslig,

Stor utställning och försäljning af alla slags moderna Möbler, Sängar och Sängkläder, Möbeltyger, Mattor, däribland Smyrna-Mattor samt Gardiner m. m. Fullständig eller delvis möblering och dekorering af våningar verkställas stilriktigt och elegant. Egna Snickare- och Tapetserareverksstäder. Besök behöfveligt.

men prosten klappade henne välvilligt på axeln och bad henne uppmuntrade att bara taga saken lugnt, och allt skulle gå bra.

Och bra gick det också, det var den allmänna meningen. Särskildt fick Kerstin höra mycket beröm för det sätt, hvarpå hon ledde sången, och hennes egen vackra röst tycktes på alla göra ett stort intryck.

Efter profvet blef hon bjuden på middag i prästgården. Hon mottogs välvilligt af den ärevördiga prostinnan och fröken Anette, en fetlagd, fräknig och ljushårig flicka, hvilken de trettio åren ingalunda gått spårlöst förbi.

Prosten föreställde kandidat Filén för Kerstin, som ej kunde hjälpa, att hon rodnade.

»Ja, ni känna visst hvarandra,» sade han, »jag vill minnas, att kandidaten nämnt något sådant. Det var visst uppe i Grästorp?»

Kerstin jakade. Under middagen lade hon märke till, hur fröken Anette uppenbarligen koketterade för Axel, och hon kände sig obehagligt berörd. Om han ändå gifvit henne en blick af hemligt förstånd, men hon väntade förgäfvad derpå. Icke heller efter middagen, då man företog en promenad i trädgården, fick hon vara ensam med honom, ty fröken Anette följde dem som en skugga. Och det var med ganska beklämdt hjärta Kerstin dagen derpå lämnade Åkelösa.

Några dagar in i oktober erhöll Kerstin under rättelse om, att hon blifvit utsedd till lärarinneplatsen i Åkelösa. Det kom oväntadt, hon hade aldrig trott det, och hon kände sig knappast glad däröfver. Nu var det i alla fall ett faktum, och en månad senare tillträdde hon sin nya befattning.

På det hela taget trufdes hon därmed. Barnen voro snälla och läraktiga och befolkningen vänlig mot den nya lärarinnan. Hon blef ofta inbjuden än här och än där i familjerna, men till prästgården kom hon ytterst sällan.

Hon kände sig dock sorgsen och nedstämd. Hon förstod icke Axel. Han hade blifvit som förbytt. En och annan gång råkade hon honom ensam, och då kunde det hända, att han för några ögonblick blef sig lik som förr, och då kände sig Kerstin så obeskrifligt lycklig; men så var det långa tider, när han knappt tycktes komma ihåg,

att hon fanns till. Då kunde ej allt hans tal om att »spela ut sina kort väl» lugna henne.

Därför var det henne en riktig lättnad, när prosten på nyåret lyckades få en hjälppräst — en af dessa konsistorii gamla skjutshästar, som utgått från Augustanasynoden, och som aldrig kunde vänta befordran — och Axel ånyo begaf sig till Upsala för att läsa på sin slutliga examen. Han började då åter skriva till henne, men hon märkte, att han förvände utanskriften. Han talade om för henne, hur han läste och arbetade för henne, och när hon om aftnarne satt ensam i sin kammare, läste hon om och om igen dessa kära bref och gömde dem på natten under sin hufvudkudde.

Han hade det bekymmersamt, den stackars Axel. En gång, när hon fått ett af hans bref, där hon mellan radera kunde läsa, att han befann sig i trångmål, skref hon genast tillbaka och frågade så ödmjukt, om hon ej kunde få hjälpa honom litet. Hon kunde det godt. Hon hade så små behof själf, och människorna voro så snälla mot henne.

Han svarade genast, att det kunde aldrig i lifvet komma i fråga, men han slutade med, att kunde hon undvara 25 kronor, skulle de vara kärkomna. Hon skulle bara använda dubbla kuvert och adressera brevet till hans värdinna.

Kerstin kände sig så glad och lycklig att kunna bispringa honom, och vägen till stationen, där hon själf lämnade in brevet, var henne inte alls lång. Sedan kommo dylika bref med begäran om hennes hjälp ganska ofta. Ibland var det Kerstin omöjligt att genast besvara den så som hon ville, och det grämde henne.

Ty det var icke alldeles regelbundet med den lilla lönens utbetalande. Hvad det led, måste Kerstin både den ena och den andra gången göra skolrådets kassör, nämde man Kristiansson, besök för att få sina femtio kronor i månaden. I början afsipade han henne med skämtsamma undanflykter, men slutligen blef han förrädd och efter att ha varit kort och afvisande blef han omsider en gång grof.

(Forts.)

Till de unga!

Han I ännu genomläst tillkännagifvandet från »Kamraten» i förra numret af Idun? Gören det eljes nu genast och uppskjuten ej att prenumerera på den intressanta ungdomstidningen, som just nu anordnat en pristäfning med 300 kronor i pris.

Tänken på Iduns skollofskoloni!

De minsta bidrag mottagas tacksamt. Inngen, som något kan offra, skall draga sig undan — det är vår vissa öfvertygelse.

Men vårdagarne förflyga fort, och inom kort är sommaren här. Insänden därför, ärade läsarinor, **oförtöfvadt** edra bidrag till Redaktionen af Idun, Stockholm, i postanvisning eller postsparmärken (ej frimärken). Vid försändelsen bör tydligt angifvas, att densamma är afsedd för »Iduns skollofskoloni».

Alla instylande bidrag redovisas i Idun. Redaktionen.

Innehållsförteckning.

Emma Bergh, född Forsström. (Med porträtt) — En räddarsaga; poem af Tor Hedberg. — Kvinnoöfven; af Mathilda Langlet. — »Det är hälsosamt»: Arbetet. — Olles nya kläder; skiss af Jane Gernandt. — En kvinnogäfva och ett kungatack. — Pristagarinnan i Iduns Chicagotäffing, fröken Stina Bengtsson. (Med porträtt.) — Våren i sjukrummet. — Hvad man åter i Spanien; för Idun af C. H. E. R.-g. — Ur notisboken. — Teater och musik. — En lärarinnas roman; en svensk kulturbild, tecknad på verklighetens grund för Idun af Algot Sandberg. (Forts.) — Tidssfördrif.

Sidsfördrif.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

En mödans slaf jag är. När andra hvila,
ej ro jag njuter, ständigt stadd på språng.
I många bukter ses min stig jag ila
att söka målet, dunkelt mången gång.

Fast tungt och mödosamt mitt kall är vordet,
jag sägs dock aldrig öfverge min post.
Då ut jag sändes att förkunna ordet,
min strät jag vandrar så i regn som frost.

Åt mången, mången jag en hälsning bjuder,
åt mången sorgsen ger jag tröst i nöd,
men ack! hur tungt ibland mitt budskap ljuder,
då jag förkunnar endast sorg och död.

Här nedan i ett ystert lopp
de dansa, paren fem.
Då nu de artigt bjuda opp,
du vill ej neka dem!

En dald, en tjusande — dess prakt besjungen.
Hvad sätter hästen i ett ystert lopp?
Hvad ses på marken uti furudungen?
Och se! hvem spelar där i furans topp?
En enväldsherre uti mäktigt rike.
Jag vet ett ondt, som dagen gör till natt.
Ett ondt, som tär så mången jordisk skatt.
En kolsvart slaf jag vet — en negerns like.

En skönhet smekt mig med ett ljuf-
ligt rus.

En vildsint herre, häftig, sträng, bur-
dus.

Ett mål för mången — som så lock-
fullt glimmar.

En hvilostund emellan arbetstimmar. —
En orm sig ringla om din hals jag sett.

En ståtlig gård, till hyllning åt de
store.

Hvad pilten önskar, att han redan
vore.

En plats, en leende, på öde slätt.
Hvad den ej njuter, som om natten vakar.

Hvad gör väl vakten framför skyller-
kur?

Och fråga gumman, huru kaffet sma-
kar.

Och fågelns nätta fot benämnes — hur?
Ett straff, som drabbar skurkar och kanaler.

Ett vänligt och förtroligt tilltalsord.
Och säg ett minnesmärke från bataljer.

Bland svenska städer små en täck och
nätt.

Hvad svampen är, som vi i skogen
leta.

Bland flickans önskemål jag vet nog
ett.

Din jungfrus syssla tror jag ock mig
veta.

Och här beskrifver jag nu tiggardräk-
ten.

Och här, hvad byken blir för friska
fläkten.

P. L.

Gåta.

Mitt första finnes i bord men ej i stol.
Mitt andra uti stjärna, ej i sol.
Mitt tredje fins i in, men ej i ut.
Mitt fjärde uti Ernst, men ej i Knut.
Mitt femte ej i golf, men väl i tak.
Mitt sjätte uti krokig, ej i rak.
Mitt sjunde finnes slutligt uti blad.
Mitt hela är en vacker, engelsk stad.

Talvi.

Fyrkantgåta.

	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				

De mot hvarandra svarande lodräta och vågräta raderna skola, om orden gissas rätt, bilda samma ord, nemligen: 1) Ett fruntimmersnamn. 2) Stad i Lombardiet. 3) Ord för afgud. 4) Ett mansnamn.

Celia.

Bokstafsgåta.

	1	2	3	4	5	6	7	8
d	d	d	d	e	e	e	e	
	f	g	g	i	i	i		
		i	k	l	l			
	n	n	n	o	o	r		
r	s	s	s	t	u	u	x	
	5	6	7	8	1	2	3	4

Bokstäfverna i ofvanstående figur skola ordnas på det sätt att de sneda, af fem bokstäfver bildade 8 linierna, lästa från venster uppifrån (1—4) samt från venster nedifrån (5—8), bilda ord med följande betydelse: 1) Daggdjur. 2) Prest i forntiden. 3) Mansnamn. 4) Flod i Asien. 5) Flod i Afrika. 6) En kort tid. 7) Diktart. 8) Tygsort. — Äro alla orden riktigt funna, så gifver den midtersta vågräta raden namnet på en metall.

Louise.

Räkneuppgift.

En herde vaktade en stor fårahjord i marken, större än att han kunde räkna djurens antal. För att förvissa sig om, att intet djur var förkommet, plägade han om aftnarne, sedan han instängt fåren inom en inhägnad, låta fåren gå in i fårahuset parvis i bredd, hvarvid alltid ett blef öfver, att sist gå ensamt genom dörren. Sedan utsläppte han dem 3 och 3 i bredd genom dörren, hvarigenom äfven ett sista får blef ensamt att gå ut. Så insläpptes de i huset uti led med 4 djur i bredd uti hvarje led; men äfven då blef ett ensamt öfritt. Ytterliga utsläpptes de 5 och 5 i ledet och insläpptes med led af 6 djur i hvarje, och hvarje gång blef ett får ensamt öfritt såsom sista led. Men då fåren gingo ut 7 i bredd blef intet öfver att gå ensamt. Här af märkte herden, att fåren voro alla och lät dem så, glad i sitt sinne, sista gången gå in huru de ville. Huru många voro dessa får, då man tillika vet, att deras antal ej öfversteg 900 st.? frågar

Geometra.

Lösningar.

Logogryfen: Valborgsmessafton; svan, aftonsol, blomster, vestan, stormen, valstoner, svalbo, aftonmessa eller morgonmessa, aloe, tafvelram, salva, lotsen, bro, blomstervass, sten, mossor, lafvar och alger, nagel, al-gren, fors, elfvar, bloss, Baner och Vrangal, lambog (— fot o. d.), grafsten, Olofsmessa, Olof (den helige), baronessa, solvarg, (Åker-)ren lo, vessla, svans, gam, as, sars, man, boorm, mal, solar, Alfvaren, Faraog, sorgsen, lager, salt, bergsalt, borsalt och bromsalt, afton, Amor, rofva, vass, vantar, mesost, broms, »Vasen», Vega och Mars, staf, farsot, regn, borg, grafven, svalg, balsam, sats, tagelsvans, Eolston, lom, lans, trassel, barnet, flossa, sensalva, ras, torn eller berg, varg, brons.

Triangelgåtan: Åsna, åtta, Anna.

Ordgåtorna: I. Tro, ort, rot, Tor. II. Paris, rispa, sirap, prisa, spira.

VÅRKAPPOR.

Nu inkommet fullständigt sorteradt lager i allra modernaste façons och till billi-
gaste pris i Stockholm hos

44 A. Lamberg, 44
Vesterlånggatan

Prima Tvätt-Tvål, den bästa i handeln förrekommande tvålslätt och därifrån det mest praktiska och ekonomiska reningemedel för tvättning af kläder. Försäljes hos de flesta specciehandl. såväl i städer som i småorterna. Pris per styck 400, 200 o. 100 gram. Försändes endast till utlandet. Hyllin & C:s Fabrik, Stockholm.